

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

NO. 268. — ŠTEV. 268.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of Mar. 3, 1879

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 15, 1927. — TOREK, 15. NOVEMBRA 1927.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

VOLUME XXXV — LETNIK XXXV

Mussolini se bo zvezal z Madžarsko.

POSLEDICE FRANCOSKO - JUGOSLOVANSKE POGODBE

Tako francoski socialisti kot reakcionarci nasprotujejo pogodbi med Francijo in Jugoslavijo, a iz različnih razlogov. — Glasi se, da izziva ta pogodba vojno.

PARIZ, Francija, 14. novembra. — Francosko-jugoslovanska pogodba, kateri nasprotujejo francoski reakcionarji, ker domnevajo, da se obrača proti Italiji, kritizirajo sedaj tudi socialisti, ki mislijo, da pomenja možno vojno, in ki se vsled tega pripravljajo, da jo napadejo v parlamentu.

Leon Blum, socialistični voditelj, je izjavil v Le Populaire, da je to "tip predvojnne pogodbe, o katerem smo upali, da ga ne bomo več videli". — Leon Blum, o katerem priznavajo celo njegovi sovražniki, da je eden najbolj jasno mislečih državljanov v Franciji, je dostavil:

— To je pogodba glede zveze, ki ima za cilj ter vidi vnaprej slučaj, v katerem bi kako vprašanje, recimo albansko, spravilo obe državi v nasprotna tabora z rizikom oboroženega konflikta, v katerega bi bila Francija zapletena vnaprej. Ne pustimo se varati od navideznosti. To je stari tip pogodbe, le skrbno našemljen, da je primeren današnjemu okusu.

— Pogodba nastopa kot konvencija prijateljstva, sprave in arbitracije, — katere formule so postale klasična frazeologija diplomatskih dogovorov, celo takih, ki lahko direktno dovedejo do vojne.

Pisec zavrača potrebo takih pogodb ter izjavlja, da ničesar ne pripomorejo k razoroženju Evrope.

— Resnični cilj te pogodbe, — je nadaljeval Blum, — je odgovor na Tiransko pogodbo, katero je vsilila Italija Albaniji. Ta pogodba pravi Italiji, da se ji ne bo dovolilo uravnati albanskih zadev po njeni lastni volji in da ne bo ostala Jugoslavija, če bi prišlo do tega, sama in brez obrambe. Nočem reči, da smo zaposleni z vojno diplomacijo, temveč z bojovito in pretečo diplomacijo ter je smešno govoriti o tej pogodbi v zvezi z organiziranjem miru.

M. Blum končuje z izjavo, da dela duševno stanje fašistov v Italiji pogodbo za dvojno nevarno.

Poročilo iz Rima, da se bo pričel Mussolini pogajati z Madžarsko, spravljajo v stik z belgrajskim dogovorom.

Kritiki so mnenja da bi bila pogodba med Madžarsko in Italijo naravna posledica, ker ustvarja francosko-jugoslovanska pogodba zvezo ter nudi Mussoliniju dober izgovor, da skuša uveljaviti zvezo s sovražniki Jugoslavije.

Fašistovska Italija bo prva med zavezniki deželami, ki bo sklenila pogodbo prijateljstva z Madžarsko. Trdi se, da bo to ojačilo avtokratično Madžarsko, ki je še vedno ostala kraljestvo, čeprav brez kralja, da se odloči, katerega Habsburžanov hoče kot kralja ter ustvari s tem, soglasno z radikalnim listom Le Soir, novo pretnjo za mir Evrope.

Šlezijsko mesto v nevarnosti, da izgine v zemljo.

BERLIN, Nemčija, 14. nov. — Mesto Waldenburg v premogarskem okraju dolene Šlezije se nahaja v nevarnosti, da se pogreze. Okraj je popolnoma podminiran, in mesto se je v teku zadnjih dveh let pogreznilo že za dva čevlja. Pred kratkim se je porušilo več rogov, in cele vrste hiš so v nevarnosti, da se vsaki trenutek porušijo.

Več kot ducat hiš v katerih stanujejo revne družine s številnimi otroci, je v tako nevarnem položaju, da so odredile oblasti izpraznjenje v teku dveh ur. Prebivalci so bili dobesedno pregnani.

Trocki in drugi izključeni iz stranke.

MOSKVA, Rusija, 14. nov. — Centralna kontrolna komisija komunistične stranke je izključila večerj Leona Trockega, Gregorja Zinovjeva, Leona Kamenjeva, Karola Radeka, Smilga in Preobraženskega iz komunistične stranke. Centralni komitej je imel prvotno namen predložiti vprašanje strankarskemu odseku komunističnega kongresa, ki se bo sestal 15. decembra. Opozicija pa je pospešila odločitev, ko je vprizorila proti demonstracije, imela nepopravljiva zborovanja ter se s silo poslužila sborovalnih prostorov.

PAN-AMERIŠKA KONFERENCA

Cuba pravi, da je naprosila Liga narodov za povabilo na konferenco. — Ženeva je najprvo stavila predlog, da pošlje "oficijskega opazovalca" na panameriško konferenco.

WASHINGTON, D. C., 14. novembra. — Vlada Združenih držav se čuti olajšano vspricho objave iz Ženeve, da ne bo poslala Liga narodov nobenega "oficijskega opazovalca" na šesto panameriško konferenco, ki se bo pričela v Havani 16. januarja.

Uradniki državnega departmanta so bili pred par dnevi v skrbeh vspricho kratke novice iz sedeža Lige narodov, v kateri se je objavilo, da je tajništvo Lige dalo izraza svojem namenu, da odpošlje v Havano svojega opazovalca na povabilo kubanske vlade.

Tajnik Kellogg ni izgubil nobenega časa ter vprašal kubansko vlado, od katere je dobil zagotovilo, da ni poslala nobenega takega povabila.

Nadaljna povpraševanja so spravila na dan dejstvo, da je prišel prvi predlog, naj se pošlje opazovalca na konferenco v Havano iz Ženeve s prošnjo, naj se pojasni, če ima kubanska vlada kaj proti uravnavi. Cuba je očividno odgovorila negativno, nakar je sledila prvotna ženevska objava.

Vlada Združenih držav ni bila nikdar navdušena za to, da bi se Liga narodov vmešavala v izključno le ameriške zadeve. Do čim priznavajo oficijelni predstavitelji državnega departmanta, da ima katerakoli latinsko-ameriška dežela, ki je članica Lige, popolno pravico, da spravi katerokoli vprašanje pred Ligo, se vendar glasi, da so Združene države proti vsakemu takemu koraku, posebno če involvira določno vprašanje vso Ameriko.

Havanska konferenca obljublja proizvesti številne zadrege za ameriško vlado in njih delegacije, kateri bo načeloval Charles Evans Hughes. Vsled tega ni treba, da bi se pojavile še nadaljne zadrege potom navzočnosti opazovalca Lige narodov.

Otvorjenje Holland predora v New Yorku.

Na tisoče in tisoče avtomobilov iz vseh delov New Yorka in New Jerseyja je hitelo k Holland tunelu, ki veže pod Hudson reko držav New York in New Jersey. Ceni se, da je pasiralo v prvih 24 urah 42,000 avtomobilov tunel ali nekako 6000 več kot se je cenilo izprva. Pri tem je šlo večinoma za ljudi, ki so si hoteli ogledati novi tunel. Številni busi so ponujali vožnjo semintja za en dolar za osebo ter napravili izvrstne kupčije.

Rockefeller podpira Jeruzalemce.

JERUZALEM, Palestina, 14. novembra. — Kot se glasi, bo vlada Palestine sprejela od John D. Rockefellerja ml. dva milijona dolarjev za zgrajenje nekega muzeja. Z darom je zvezan pogoj, da mora biti muzej dogotovljen v teku treh let in vlada se baje že pogaja glede nakupa primernega zemljišča. To bo staroslovski muzej, za katerega zgraditev in opremljevanje je določen en milijon dolarjev, do čim bodo dohodki drugega milijona služili vzdrževanju muzeja.

NEREDI V HANKOVU

Nacionalistična armada iz Nankinga se nahaja baje v bližini Hankova. Inozemci so nemoteni. Japonci in Francozi so izkrcali dodatne mornariške čete.

HANKOV, Kitajska, 14. nov. — Veliki neredi, ki so izbruhnili predvečerjem v domačem delu mesta Hankova, ko je pobegnil general Tans Šen, vojaški diktator pred bližajočimi se nacionalističnimi armadami iz Nankinga, so se nadaljevali tekom večeršnjega dne, a z zmanjšano silo.

Številni veliki požari, katere so zanetili bežeči vojaki, so bili deloma spravljani pod kontrolo in uveljavljen je bil zopet neke vrste red na mestu panike, ki je sledila izsgredom, katere so završile tolpe vojakov brez voditelja ter civilni banditi.

General Tang Šen in njegovi pristaši se umikajo v zapadno smer. Zakopali so se pri Han Yang, preko Han reke od tukaj.

Štirje podrejeni Tanga so poslali večerj brzojavko na poveljstvo nacionalistov iz Nankinga, v kateri se prosi, naj se prekine sovražnost ter prične z mirovnimi pogajanjmi.

Pred odpotovanjem Tanga so baje ukradle njegove čete tristo mehiških dolarjev iz blagajne centralne kitajske banke v francoski koncesiji. Ten Sočen, načelnik Tangove finančne komisije, je izginil in trdilo se je, da je vzel s seboj veliko zalogo srebra.

Včeraj se je našlo v glavnem stanu Tanga truplo generala Čang Kuovej, poveljnika osme armade iz Hunana. Bil je zadavljen na povelje Tanga, ker je stavil predlog naj odstopi Tang od poveljstva.

Armadni glavni stari ki se nahaja v prejšnji angleški koncesiji in ki je bil požgan večerj, je gorel skozi tri ure. Resna škoda je bila povzročena bližnjemu carinskemu poslopju.

Francozi in Japonci so izkrcali dodatne sile, a do večerj zjutraj niso Angleži še nastopili.

ŠANGHAI, Kitajska, 14. nov. — Čeprav ni prišlo do pozno večerj zvečer še nobeno sporočilo o zavzetju Hankova od strani nacionalističnih čet iz Nankinga po zmagovalnem pohodu slednjih ob Jangtse reki navzgor, se vendar domneva tukaj, da so pričele sile iz Nankinga dejanski zavzemati mesto večerj popoldne.

Poročila naginjujejo, da so prestopili poveljniki posadke v Hankovu po begu generala Tanga na stran Nankinčanov in da so slednji zasedli mesto, ne da bi se odlašalo s strel.

PONESREČEN POLET PREKO ATLANTIKA

Polet nemškega hidroplana preko Atlantika se je končal s padcem v morje. — Posadka je bila rešena, ko je hidroplan Heinkela padel v Atlantik, nedaleč od Horte.

HORTA, OTOK FAYAL, Azori, 14. novembra. — Heinkelov hidroplan D-1220 leži kot masa zvitih podrtij v tukajšnjem pristanišču vsled najnovejše v celotni seriji nezdod, ki so zadele hidroplan odkar se je dvignil v zrak v Warnemunde, Nemčija, dne 12. oktobra, da se napoti v Združene države preko Azorov. Posadka je bila rešena, popolnoma nepoškodovana.

D-1220, kateremu je poveljeval Horst Merz, se je dvignil v zrak ob treh večerj zjutraj v namenu, da poleti v Harbor Grace, Nova Fundlandija. Potem ko je krožil parkrat preko mesta, se je obrnil proti odprtemu morju in skoro takoj nato se je stroj ustavil. Slisati je bilo velikanski hrusc.

Neki motorni čoln, s poročevalcem Associated Press na krovu, je takoj odhitel s polno paro na pozorišče, kjer so našli posadko hidroplana, plavajočo po morju, pokritem z glazolinom.

Neki drugi različni ladji se je posrečilo privezati deloma potopljeni hidroplan ter ga zavežati na breg, kjer se je našlo, da je popolnoma razbit. Pontoni so bili popolnoma razdrobljeni in eno krilo je sploh manjkalo.

Poveljnik hidroplana in njegova dva tovariša, Viljem Rock in Fritz Rhode se niso še odločili, kaj bodo storili sedaj. Objavljeno pa je bilo, da je Junkerjev hidroplan D-1230, ki je tudi čakal v Horti na ugodno vreme, opustil nadaljne poskuse, da prizori polet.

Oba hidroplana, D-1220 in D-1230 je podpirala Hamburg-Amerika porobodna črta v naporu, da dokaže izvedljivost transatlantskih rednih poletov.

D-1230 ima na krovu potnico, dunajsko igralko Lilli Dillenz, o kateri se je glasilo večerj, da hoče nadaljevati s poletom v Ameriko, neglede na nesrečo, ki je zadela D-1220.

Časopisna sporočila večerj iz Berlina so javljala, da so postali nemški letalski krogi zelo vznemirjeni vspricho tega dolgega zavlačevanja in da so mnenja, da bo trpel vsled tega nemški ugled.

ATENTAT NA OBREGONA

Dve bombi sta bili vrženi proti prejšnjemu mehiškemu predsedniku Obregonu, ki je zopet kandidat za to mesto. — Bil je ranjen na obrazu. Napad se je završil v glavnem mestu, ko se je peljal Obregon k bikoborbi.

MEXICO City, Mehika, 14. novembra. — General Alvaro Obregon, prejšnji predsednik Mehike, je bil ranjen večerj, ko so vprizorili štiri možje poskus, da ga zavratno umore v vrtovih Chapultepec palače. Četvorica je vrgla dve bombi na avtomobil, v katerem se je peljal. Tekom eksplozije je bil porezan po obrazu.

General Obregon se je nahajal ob dotičnem času na poti k neki bikoborbi in potem, ko so mu obvezali njegove rane, se je napotil naprej v areno.

Njegove napadalec sta zasledovala dva nadaljna avtomobila, v katerih so se vozili prijatelji Obregona. Ujeti so bili na Avenida Insurgente po izmenjavi številnih revolverjskih strel, tekom katere sta bila dva metala bomb ranjena. En napadalec je ušel ter ga niso še našli.

General Obregon je dospel v mehiško glavno mesto večerj zjutraj iz Sonore in potem ko se je odpočil v svojem tukajšnjem stanovanju, se je odpeljal z nekim privatnim avtomobilom s prijatelji na izprehod skozi vrtove, na poti v areno. Bil je spremljan od drugih dveh avtomobilov.

V vrtovih je zapeljal neki drugi avtomobil pred onega, v katerem je sedel Obregon. Vsled tega je moral Obregonov avtomobil ustaviti. Takoj nato sta bili vrženi dve bombi.

Avtomobil generala Obregona je bil močno poškodovan ter se ni mogel pridružiti avtomobilom prijateljev, ki so pričeli zasledovati napadalec ter se pri tem posluževati revolverjev.

Eden napadalec, katerega je prijela policija, je Francisco Olajna škoda je povzročena v veliki ver. Rekel je, da je čakal na polno karo ob dotičnem času in dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

Generalni alarm je spravil popolnoma raztrgano od zračnega pritiska, in dele jeklenih stebrov je vrgel pritisk več blokov daleč. Velika materialna škoda je povzročena v velikem okrožju eksplozije in celo v dolenjem delu mesta se bile zdrobdale že čul številne strele, a odločljive šipe.

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakner, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši nedelji in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

ONTARIO IN PROHIBICIJA

Predsednik takozvanega "Liquor Board-a" v kanadski provinci Ontario, Mr. Hanna, je pred kratkim povedal par zanimivosti o novi postavi, ki je bila pred kratkim uveljavljena.

Iz njegovega pripovedovanja je razvidno, da je postava skoro v vseh ozihi zadovoljiva in da ni provinca napravila nobene pogreške, ker jo je uveljavila.

Njegova izvajanja so jako zanimiva, in vsled tega ne bo napačno, če omenimo par podrobnosti.

Provincia Ontario je pri zadnjih volitvah, ki so se vršile pred kakimi šestimi meseci, vrgla prohibicijo med stare šaro.

Z veliko večino je bilo sklenjeno, naj se toči in prodaja opojne pijače pod vladno kontrolo.

Kandidat Ferguson, ki je kandidiral za urad ministrskega predsednika, je imel eno samo parolo in eno samo točko v svojem programu — odpravo prohibicije.

Uveljavljena je bila vladna kontrola nad prodajo. Opojnih pijač ni mogoče nikjer drugje kupiti kot v vladnih trgovinah. Vse se prodaja v originalnih zavojih oziroma v zapečatenih steklenicah. Kupec ne sme uživati pijače v trgovini, kjer jo kupi.

Dasi je nova postava šele šest mesecev v veljavi, je opaziti vsepovsod splošno izboljšanje.

Zlo, ki je spremljalo prohibicijo, je pričelo izginjati.

Prej je bilo v provinci Ontario baš tako kot je pri nas v Združenih državah. Ogromne množine slabega žganja so nepostavim potom izdelovali in prodajali; za prohibicijske postavice se ni nihče brigal, butlegarji so delali sijajne dobičke.

Med narodom se je pojavilo splošno omalovaževanje postav, na vseh koncih in krajih sta vzevela graft in korupcija.

Mr. Hanna omenja, da se je v tako kratkem času — v dobrih šestih mesecih — odkar so uveljavljene liberalne postavice, završila v narodu mogočna izprememba. Butlegarji so brez zaslužka, kajti slehernemu je mogoče kupiti za zmerno ceno postavnim potom dobro pijačo.

Nadalje je zanimivo omeniti, da se pod sedanjim novim sistemom ni število aretacij vsled pijanosti zvišalo.

To dejstvo po posebno prizadelo gospode pri Antisaloniki Ligi, ki neprestano zatrjujejo, da bi vladna prodaja pijače odobrila in pospeševala pijančevanje katero bi zavzelo v kratkem času neizmerne dimenzije.

To znova dokazuje, kar je bilo že večkrat poudarjeno in dokazano, namreč, da liberalne postavice glede regulacije prodaje opojnih pijač, ustvarjajo zmernost.

Prepovedana stvar je vedno vabljava, pa magari da je še tako slaba kot je naprimer sedanje butlegarsko žganje.

Nezaposlen delavec razrezal sliko.

PARIZ, Francija, 14. novembra. — Da dobi vsaj v ječi hrano in streho, je prerezal včeraj nezaposleni mesar Georges Latrelle z bričevjo neko sliko v Louvre muzeju, kakor je bila z artacijo izpolnjena njegova želja.

Poškodovana slika je "Družinski sestanek", delo bratov Le Nain iz sedemnajstega stoletja.

Promet skozi Panamski kanal.

WASHINGTON, D. C., 14. nov. — Ladijski promet skozi Panamski kanal je doslej v preteklem fiskalnem letu nov rekord, kajti kanal se je polnilo več masj kot

Preložen odhod parnika.

RIM, Italija, 14. novembra. — Razkritje resne napake v strojih parnika "Duilio" je imelo za posledico odgoditev odplutja. 300 potnikov bo moralo potovati z nekim drugim parnikom.

Rešena, a vendar ubita.

CLARKSBURG, W. Va., 14. novembra. — Dvaindevetdeset let stara Fannie Spino je ušla včeraj smrti v ognju, ko je pravočasno zbežala iz svoje goreče hiše. Ko pa je hotela prekoračiti cesto, jo je povozil in na mestu ubil avtomobil.

Čitajte detektivsko povest: "Hudičeva noga" v Slov.-Amer. Koledarju

DOPISI

Brooklyn, N. Y.

Dasiravno danes še ne moremo natančno poročati o naši veselici, oziroma o veselici Slov. Sam. Bol. Podp. Društva, ki se bo vršila 28. januarja Arlington Hall na osmi cesti, kot je bilo že zadnje poročano v Glas Naroda, vendar pa povemo obiskovalcem naših veselice, da bomo poskusili pripraviti priprosto a prijetno zabavo za ta večer.

S knjižicami občinstva ne bomo nadlegovali. Na drugi strani pa bomo poskrbeli, da se vsak plesa željan dodobra najljepše.

Ostali pa, ki jim slučajno ni za ples, bomo poskusili nuditi razvedrila in najboljši večer, ki se ga ob teh razmerah more zahtevati.

Upamo, da boste posetili našo veselico, v obilnem številu! Se priroča

Odbor.

Barberton, Ohio.

Delavske razmere so pri nas vedno slabše. Trpina delavca se vedno bolj priganja k trdemu delu, pri vsem tem je pa vedno več brezposelnih. Sem ne bi svetoval nobenemu za delom.

Naj še malo opišem mestne volitve, katere so se vršile dne 8. novembra. Za mestnega župana je bil ponovno izvoljen sedanji župan Mr. W. A. Witner, demokrat, z večino sedmih glasov. Njemu nasproti je kandidiral Mr. A. B. Casselberry, republikanec. Pri teh volitvah so se nekateri barbertonski Slovenci pokazali kot dvoristi in naprednjaki. Nekateri socialisti ki zajemajo svojo močrost v Chicagu in pa oberkatolizani z cerkvenim odborom in župnikom na čelu ki itak drugega ne čitajo kot čenče iz Lemonta, so pridno agitirali za demokrata. Kar je pa zmerno mislečih rojakov, so bili pa večinoma vsi za republikanec.

Da je sedanji župan osebni prijatelj našega fajmoštra, ni nobena skrivnost. Je drugače dober možak, je priljubljen in če je treba je tudi usmiljen. Akoravno ni veliko študiral, vse eno pravi, da se ne umakne nobenemu advokatu, v kolikor se tiče občinskih postav. V glavnem delu mesta ima lepo hišo.

Njegov republikanski nasprotnik je navaden delavec, oziroma je bil do pred par mesecev nazaj, da je v njem lepo čtivo kakor Odkar je prišel od vojakov, kjer vsako leto. Jaz ga naračim vsako leto v vojnem času služil približno leto in se mi jako dopade. Ima poldrugo leto, je delal v tukaj, vsako leto veliko zanimivosti in snjih tovarnah do junija meseca letošnjega leta. Svoje težko pri-

Delavske razmere so tukaj ne-
Priloženo vam pošljem znesek \$6.50 za naročnino G. N., ki mi je potekla in 50c za Koledar. Pošljite mi ga kmalu, ker sem uverjen, da je v njem lepo čtivo kakor Odkar je prišel od vojakov, kjer vsako leto. Jaz ga naračim vsako leto v vojnem času služil približno leto in se mi jako dopade. Ima poldrugo leto, je delal v tukaj, vsako leto veliko zanimivosti in snjih tovarnah do junija meseca letošnjega leta. Svoje težko pri-

PRESEDNIKOVA ZENA

v vlogi bolniške strežnice. Pred kratkim je posetila Walter Reed Central Hospital ter čitala zgodbe pohabljenim veteranom.

služene denarje namesto da bi jih shranili, ali si zanje kupil primerne bivališče, je znosil v večerne soke. Po osemletnem trdem delu v tovarnah in večernem študiranju je dobil dne 11. junija letošnjega leta poslovnico za advokata. Torej on je eden tistih izmed tisoč, ki si je s svojimi lastnimi žulji priboril skozi vrste delavcev na advokatsko mesto.

Čudno je, da je bil poražen v vseh okrajih, kjer živijo Slovenci v večjem številu. Vzrok za to je menda zavist, katero gojimo drug proti drugemu in pa osebno prijateljstvo, katerega sem že omenil. Kampanja, katero so vodili Slovenci proti njemu, je izvrstno izpadla. Govorilo se je, da če bo republikanec izvoljen, da bo imelo mesto velike sitnosti. Zraven vsega tega se je o kandidatu trošol gorostasne laži, od katerih niti ena ne bi mogla biti dokazana.

Vsa čast izobraževalnemu napredku slovenskega delavstva obeh struj v Barbertonu.

Dosedanjemu vašemu sotrpinnu pokazali zobe, za kar vam še enkrat čestitam.

Poročevalec.

Hibbing, Minn.

Regulacija Hudinje.

Glede Hudinje je sklical sreski poglavar celjski že tri ankete. Na zadnji anketi se je definitivno določil ključ, po katerem bodo prispevali k regulaciji zasebniki in korporacije. Te ankete se je udeležil tudi zastopnik oblastnega odbora inž. Fišer. Na podlagi njegovega referata je dovolil oblastni odbor za izvedbo regulacije Hudinje znesek 150,000 Din. Celokupni stroški bodo znašali okrog 1 milijon dinarjev. Pričakovati je, da se bodo po odobritvi načrtov po oblastnem hidrotehničnem oddelku takoj razpisala regulacijske dela in da bo Hudinja v najkrajšem času regulirana.

NIŠ PREMIJERJA Z ŽELOČNIMI NEREDI!

Vojne z želodčnimi boleznimi ne morete zaustaviti s pilulami ali tabletami ampak se morate poslužiti zdravilnega zdravila. Primerjevo Grenko Vito odstrani slab tek, neprebravo, napihnjenost, zaprtje in druge želodčne neredi. Nikdar ne razočara. "Carnegie, Pa., 22. septembra. Trinerjevo Grenko Vito je dobro zdravilo. F. Gabrielli." Vreden kupon v vsakem zavojčku. Če ga ne dobite v bližini, pišite na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. — Adv't.

PROCES PROTI FALLU IN SINCLAIRJU

Lastnik znanega detektivskega zavoda, Wm. Burns, pravi, da so bila vsa takozvana razkritja laž. — McMullen je podal nadaljne podrobnosti glede pogovorov.

WASHINGTON, D. C., 14. nov. William J. Burns je ponovil večeraj se dan poprej počano izjavo, da so bile izpovedi detektiva McMullena pred veliko poroto enostavne laži. On sam želi stopiti pred veliko poroto ter zavreči trditve McMullena, ki je stopil dne 13. oktobra v službo Burnsove družbe ter izdal enajst dni pozneje državni pravdniku dozvedno zaroto, da se dovede do ničnostnega procesa v zadevi mornariških petrolejskih rezervacij.

McMullen trdi, da je svoj čas od njega podpisani affidavit, v katerem se je navedlo vse podrobnosti, da so skušali odvetniki vlade uplavit na porotnike, napačen in da ga je podpisal on na navodilo Burnsa.

McMullen je rekel nadalje, da ga je Burns pretekli torek bodril na Union kolodvoru v Washingtonu, naj nadaljuje s svojimi obtožbami.

To se je baje zgodila na dan, potem ko je Burns vsepovsod objavil, da upliva vlada na porotnike v Fall-Sinclair procesu in da je predložil sodniku Siddonsu zaprišene izjave njegovih agentov, ki baje dokazujejo to.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Peter Zgaga

Lepa hčerka bogatega očeta se je zaljubila v lepega, razposajenega fanta.

Taka ljubezen je čedna reč, tudi dobičkanosna, če pravi oče "ja". Toda če oče "ja" ne reče, je križ in težava.

— Lepo ga poprosi. — mu je svetovala. — morda se bo omehčalo njegovo trdo srce.

In res se je nekega dne ojunail in jo je šel snubit.

Pa se je kmalu vrnil.

— No, kaj si rekel očetu? — ga je vprašala vsa nestrpna.

— Rekel sem mu, da ne morem spati, ker moram vsako noč misliti nate.

— In kaj je on odgovoril?

— Je rekel: olajt. Če je res, da ne moreš spati ponoči, te bom vzel za najtvačnana v moji tovarni.

Če je ženska res lepa, ni treba, da bi bila pametna.

Poglavito je, da ni njen mož prevelik modrijan.

Inžinirji so merili in izmerili. In so rekli staremu Obidu:

— Očka, skozi vaše dvorišče bo tekla železnica.

Stari Obid je pa po kratkem pomisleku odvrnil:

— Naj teče, če hoče, toda vrata ne bom hodil pčenoči odpirat, ko bo vrag prižvižgal okrog griča.

Iz St. Paula poročajo: — Dva jetnika sta pobegnula iz tukajšnje jetnišnice, toda policija ju je takoj prišla. Obklela sta se bila v žensko obleko.

Prav se jima godi! To bi pa vendar morala vedeti, da se danes v ženski obleki da le malo skriti.

Pri zadnjih in predzadnjih volitvah so se ženske z veliko večino izrekle proti prohibicijski postavi.

So pametne in si mislijo: Boljše je, da je dedec malo natrkan kot pa zastrupljen s prohibicijsko brozgo.

Te dni je bil romunski princ Nikolaj povisan v vojaški službi.

Dosedaj je bil navaden poročnik, kralj ga je pa imenoval za generala.

Da, vse je mogoče, če ima človek kralja za nečaka.

In če je dotični kralj samo šest let star.

Ena sama kanadska provinca je v zadnjih dveh letih prodala za tri milijone dolarjev žganja.

Da so to ameriški, ne pa kanadsko dolarji, ni skoro treba omenjati.

"Hankov v plamenih", — poročila časopisje.

Oairoma Angleži kriče: "Hankov v plamenih!"

Opekli so si prste in sedaj iščejo kakega "zaveznika", ki bi šel zadnje v ogenj po koštanj.

Neki časopis je pod sliko Ruth Elder zapisal: "Imela je več sreče kot pamet!"

To ni posebno galantno. Toda toliko pameti kot je imela Ruth Elder sreče, nima noben človek na svetu.

V Ameriki se vrše vsakovrstni kontesti.

Te dni so tekmovali čikaške lepoticke, katere se bo najprej oblekla. Nagrado je dobila neka devetnajstletna mladenka, ki se je oblekla v petinštiridesetih sekundah.

V petinštiridesetih sekundah? Bog ve, kaj je oblekla tako dolgo?

V zadnjih petindvajsetih letih je število porodov za petindvajset odstotkov naraslo.

In še bolj bo naraslo. Ker je omarje polno aeroplanov, nimajo storilke kakega hoditi na pot.

VELIKA AMERIŠKA LJUDSKA IGRA

Pretresljiva drama iz časov ameriškega suženjstva.

NASILJA IN NEDOLŽNOSTI—LJUBEZNI IN SOVRAŠTVA

Sedaj UNIVERSAL FILM mojstersko delo

Stric Tomova Koča

CENTRAL THEATRE B'way ob 47th St.

Dvakrat dnevno: 2:30 — 8:30

VSI SEDEŽI RESERVIRANI

BIVŠI NEMŠKI KRONPRINC

njegova žena in sin so protiveci polje v bavamskih gozih.

Izšel je

Slovensko - Amerikanski
Koledar

za leto 1928

Cena s poštnino vred

50c

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt St., New York

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ALBERT JEAN:

PLAGIJATOR

Že pet let je Clement Balieres teden za tednom objavljaval povesti v velikem dnevniku. Posel mu je bil prijeten, ako so se mu misli la- gotno izlivale iz plodovitih možga- nov, ali časih mu je bilo kakor da bi zajemal iz torbe nedeljskega lov- ca. In baš poslednje čase je okušal, kako težko je hkrati ustrezati ši- rokemu občinstvu in izbrancem.

Zadnjič pa se je seznanil z Jac- quelino, ki ga je s svojo mladostno svežostjo na mah osvojila. Duhov- nost njenih opazk in izvirnost zgodi- bie, ki mu jih je pripovedovala, sta ga prevzela. Poslej sta se redno shajala. Dajala mu je snovi za feljtone in njegovi četrtkovni čita- telji niso niti slutili, da jih pisatelj vodi po tajinstvenih potih nedolž- nega ženskega srca.

— Nocoj mi torej zares nečete ustreči? — je Balieres vprašal de- vojko.

Zagoteno usmev ji je zaigral na ustnih.

— Ne, ne morem, je odvrnila. Nisem razpoložena!

— Jutri? je zaprosil.

— Da!... Jutri!... Skušala bom najti zgodbičo, ki bi vas utegnila zanimati.

Prve dni aprila je buknil škani- dal. Clement Balieres, ki se je ma- lo kretal med književniki, se je za- čudil, ko je o njem čital v listu. Ko- ga neki ima pisec v mislih? se je pral in ne zlega slutel. Nekega ju- tra pa je zakotni dnevnik, ki je bil dvignil buko, s škodoželjnim veseljem objavil ime pisatelja in dokaz njegovega plagijstva. Bil je — Clement Balieres!

Rezko je zabnel telefonski zvo- nec: ravnatelj je listkarja zval k sebi. Pod težko očitkov je Balieres omahnil.

— Verujte mi, gospod, se je skušal opravičiti s trepetnim glo- som, verujte mi, da sem nedolžen... Zgodbe mi je pripovedovala neka dama... Nihče ne sme obsojati pi- satelja, če izbira snov v človeških srečih!

— Oprostite, ga je suho zavrnil ravnatelj lista. To se nas ne tiče. Vi ste plagirali zgodbe, ki so izle- že leta 1892 in 1895. Mar hočete

Slaboten hrbet se hitro ojači.

Ako vas zabolí križ, če kaj težkega dvignete, ako ste pretegnili mišice v križu, če se vam je "v križu naselil prehlad", če trpite vsled lumbaga, si prilpite Red Cross ledilni obliž, pa vam bo takoj odleglo.

Obliž pomaga oslabelem in unetim mišicam. Povzroča neprestano avtomatično masažo z vsakim gibanjem tele- sa, odpravi strjenje ter spravi kri v pravi tok na bolečem mestu. Zdravilo prodira v kožo ter gre naravnost v slabe, umete, okorele mišice.

Zagotovo vprašajte za Johnson's Red Cross ledilni obliž z fluorescen- tno ozadje. Po vseh lekarnah. —Advt.

Z a

Božič in Novo Leto

bodete Vi tukaj najbolj postreženi, Vaši v domovini pa pravočasno razveseljeni, ako se obrnete za denarna nakazila bodisi v dinarjih, lirah ali dolarjih na zavod, ki ima za to najboljše zveze in kojega mnogo- letno poslovanje je priznano širom Ame- rike.

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street New York, N. Y.

tajiti?... Naključje, pravite... Toda najključje se utegne primeriti en- krat, morda dvakrat, nihče pa vam ne bo verjel, da ste nevede plagi- rali četrtak za četrtkom polne tri mesece!

— Častna beseda, gospod ravnatelj!...

— Nikarite!... Razumeli boste... hm... da vam moram odpovedati!

— Gospod!

— Škoda vsake besede!... V o- stalem je tudi za vas bolje, ako se umaknete, dokler se razburjenje v javnosti ne poleže...

Besen in oceramčen je Balieres odšel domov. Ko je stopil v sobo, je v naslonjaču pri oknu zagledal sključeno devojko.

— Jaqueline!

Deklica je dvignila glavo in se je z muko ozrla Balieresu v oči.

— Uhočica! Kaj ste mi storili?

Ihtenje je udušilo njen odgovor.

Z naporom se je osvestila in se je po kolenih splazila k Balieresu.

— Oprostite, je zajekljala. Opro- stite... nisem vedela!

Ko jo je videl strto na tleh, se mu je zasmilila. Melko jo je po- tegnil k sebi.

— Zakaj ste mi to storili?

— Oprostite mi, je zaihtela. Vse- ga je kriv Vernaux...

Balieres je vztrepetal. Poznal je Vernauxa; takrat je začel pisa- teljevati kakor on. Toda njemu se je kmalu posrečilo proslaviti se, oni pa je še vedno živel v ni- zini.

— Da Vernaux si je izmislil, je nadaljevala deklia. Prijateljica me je seznanila z njim. Tisti dan, ko sem vas prvič videla, sem ji pri- povedovala, da hočete napisati no- volo po zgodbiči, ki ste jo čuli od mene... Zdelo se mi je laskavo, ve- ste... Tudi Vernaux je bil navzoč.

Izjavijo je poslušal, nato pa me je vprašal:

— Ali se boste še kdaj sešli z Balieresom?

Od prvega trenutka ste mi bili simpatični in brez pomiselnja sem mu pritrčila.

— Čuvajte se! me je tedaj po- svaril Vernaux. "Ta človek je velik sebičnej. Obenju le z ljudmi, o katerih sodi, da bodo kdaj služili njegovim slavočelnim načrtom. Če ga boste zalagali z idejami za njegove povestice, vam bo ostal zvest. Drugače pa se nikar ne na- deajte, da go boste še kdaj vide- li."

Te besede so me užalostile. On je to videl in je dejal:

— Če hočete, bi vam nekaj pred- lagal: kadar vam Balieres najavi poset in boste v zadregi za snov, pridite poprej k meni... Pripove-

NAZNANILO.

Rojakom po Ameriki nazna- njam, da spet pošiljam funke, klo- base, plečeta, danke in želodce po 40c funt po poštne povzetju. —

Ferdo Jazbec,

1561 E. 49th St., Cleveland, Ohio. (2x14&15)

dovali mu boste zgodbo, ki jo bo- ste čuli pri meni in... in tako bo ustrezno vsem!"

Deklici se je utrgal glas.

— Tako bo ustrezno vsem, je ponovila z muko. Bože, ničesar ni- sem slutila!...

Balieresu je z lica odsevala bo- lest. Sklonil se je k deklia.

— Vrgli so me na cesto, je dejal mrtvo. Zdaj je vse končano... Ni- kdar več ne bom pisal zgodbic!...

Konec je povesti...

Ihtenje je streslo nesrečno de- vojko. Balieres je pokleknil k njej in iz njenih izrezanih nedrij mu je udaril prelestni vonj mladosti.

— Konec je povesti, je pono- vil. — Konec je povesti!... Toda, je dodal in lice se mu je maho- ma razjasnilo, ali bi hoteli, da skupaj začneva živeti roman?

KJE DOŽIVE LJUDJE NAJVIŠJO STAROST

Prebivalec severnih pokrajin rad sanjari o južnih deželah, kjer je venomer gorko in kjer sonce ne šteti s svojimi žarki. Zdi se mu, da je na jugu zelo zdravo, zato pa do- živijo ljudje izredno visoko sta- rost. Toda take nazore so znanstve- na raziskavanja gladko ovrgla.

Bolgarija, kjer je podnebje znat- no ostriše nego v gorki Grčiji ima petkrat toliko stoletnih starev kot Grčija. V Nemčiji je več starih ljudi nego v toplejši Franciji; Švi- ca, ki velja kot zdravstveno pribe- ževališče cele Evrope, ima komaj šest starih v starosti, ki so prekora- čili sto let. Na Skandinavskem je takih ljudi bore malo, zato pa jih je v Španiji več kot 400. V Valen- ciji živi 138leten starček, ki je po- leg 10 let starejšega Kavkazca, o katerem je naš list nedavno poro- čal, najstarejši človek na svetu. V Španiji je kraj, ki slovi kot naj- zdravjši v Evropi. Imenuje se Co- bena. V tej vasi ni že osem let ni- hče umrl, tako da je grobokop naj- brž čisto izstradan. Če nima hva- lečnejšega opravka. V Franciji je na glasu kot najzdravjši kraj Au- mone. Tu biva zgolj 50 prebiva- cev; 20 jih je starih več kot 80 let. Na britanskem otoku je najzdra- vejši polotok Portland. Njegovi prebivalec so direktni potomci pri- ribi Fenicianov. Povprečna starost oseb, ki so v zadnjem času ondi u- mrle, je bila 81 let. Prebivalci teh krajev so tudi najvišji ljudje v Angliji. Na Irskem dožive ljudje višjo starost nego v Angliji.

Svetovni rekord solnčnosti ima Denver v Coloradu, kjer imajo nor- malno komaj devet dni na leto, ko je nebo zastrto z oblaki. Vrh obil- nega solca ima Denver še vsi plan- tinski zrak in hladne noči, zato se po pravici šteje med najzdravjše kraje na zemlji. Vzorne klimatične razmere so tudi ne nekaterih oto- kih Tihga oceana. Med njimi pa gre prvo mesto Piteairnu, ki je ena najgostejše obljudenih pokra- jin na svetu. V tem kraju sploh še ni bilo nikdar znanomovano kako obolenje za rakom.

V splošnem velja pravilo, da so klimatično najzdravjši oni kraji, ki imajo zmerno podnebje, ne pre- vlažen in ne presuh zrak, suha tla in zdravo okolico. Ekstremna pod- nebja so vedno škodljiva. Ondi so ljudje najhitreje postarajo.

Smrtina kosa.

Po daljšem bolehanju je umrl v Ljubljani dolgoletni bivši u- pravnik "Slovenskega Naroda" Valentin Kopitar. Od leta 1896, ko je vstopil v službo v upravi, do 1. novembra 1924 ko je stopil v pokoj, je služboval vestno, z ve- liko agiliteto.

Odšel je v večnost v starosti 68 obzore človekovega pogleda, so se ljeli vedno bolj jasniti megleni poj-

IZ ANGLEŠKE KRALJEVSKE GROBNICE

Na sliki vidite krsto, v kateri počivata trupli bivšega kralja Edvarda VII. in kraljice Aleksandre. Na krsti sta mramornata kipa obeh pokojnikov.

IGNOTUS:

Kaj je življenje in kaj je smrt?

Kaj je življenje in kaj smrt? mi o življenju in o smrti. Obrnil se je daljnogled na nebo: Glej, po- škali um, obdan od tolikih ugank in skrivnosti, mračno vprašanje: Kaj je smrt? Se iz njega se mu je raz- vilo drugo vprašanje: Kaj je življenje? Preslab, da bi bil dou- mel in rešil to vprašanje, se je o- prijel na vso moč prvega. Ločil je smrt in življenje v dva nasprotna svetova in smrt se mu je zdelo močnejša od življenja. Spoznal je, da je priroda polna takih naspro- tnosti; tema in svetloba, dobro in zlo sta v večnem boju. Vsaka izmed teh prvinskih sil utegne imeti svo- jega gospodarja; torej obstoje do- bri in zli bogovi, duhovi, angeli, demoni itd.

Dolg je razvoj — do naših dni sega. Iz strahu pred smrtjo, zara- di nepoznavanja življenja in pri- rodnih sil, iz onemoglosti mislje- nja pred velikimi svetovnimi u- gankami, je človek veroval (v najrazličnejših oblikah in inači- cah) v gospodarje ali gospodarja smrti in življenja, ki vladajo ali vlada nad dušami onstran groba- v svetu, ki si ga je zamišljala vsa- ka vera po svoje. In tako so zrastle piramide in številna verstva so vsaka zase odgovarjala na vpraša- nje o smrti. Vprašanje o življe- nju pa je bilo slej ko prej nereše- no: "reševalo" se je z vidika smrti, s stališča vere, da je človek izjemno, posebej ustvarjeno bitje med živimi bitji. Zemlja je edino možni svet; sonce, luna in zvez- de so na "oboku" le "zaradi lepše- ga".

Tako se je človek navzel strahu pred smrtjo in je jel smatirati živ- ljenje za čakalnico pred vrati ne- beških slasti ali peklenjskih muk.

Mislil je na oni svet in ni razu- mel tega sveta.

Toliko časa, dokler se ni člove- ški um dovolj izostril, da je jel z opazovanjem prirode, nje bitja in žitja, počasi trgati gosto zapredeno tančico življenjskih ugank.

Nemara poznate staro legendo o Prometeju, ki je ukradel bogovom skrivnost ognja, pa so mu masče- valno naložili strašno kazen: pri- kovanemu na skalo so orli vsak dan kljuvali jetra in drob.

V bolečinah, v mukah, v boleti- v, v preganjanju je človek iztrgal bogovom skrivnostni ogenj spozna- nja. Bili so ljudje, ki so sedeli na prestolih in se oblačili v škrlat in trčili, da zastopajo božje veličan- stva in modrost.

Dolgo časa je veljalo o skrivno- stih življenja to, kar so učile po- svečene knjige ali kar so učeni- moške "dognali" s samovoljni- mi sklepi svojega uma, brez zadost- nega opazovanja prirode in brez pripomočkov, ki so jih zahtevala nepopolna človeška čutila.

Ko pa je bila odkrita skrivnost brušenega stekla in smo dobili in- strument, ki je nesluteno razširi- l

Niso že danes rešeni vsi proble- mi in ne razkrite vse skrivnosti

se je daljnogled na nebo: Glej, po- škali um, obdan od tolikih ugank in skrivnosti, mračno vprašanje: Kaj je smrt? Se iz njega se mu je raz- vilo drugo vprašanje: Kaj je življenje? Preslab, da bi bil dou- mel in rešil to vprašanje, se je o- prijel na vso moč prvega. Ločil je smrt in življenje v dva nasprotna svetova in smrt se mu je zdelo močnejša od življenja. Spoznal je, da je priroda polna takih naspro- tnosti; tema in svetloba, dobro in zlo sta v večnem boju. Vsaka izmed teh prvinskih sil utegne imeti svo- jega gospodarja; torej obstoje do- bri in zli bogovi, duhovi, angeli, demoni itd.

Drobno gledel se je obrnil k drob- nim stvarim. Glej, odprl se je člo- veku svet, ki ga dotlej ni poznal. Odkril je celo vesoljstvo majhnih, drobčanih delev življenja.

Ali je bil še mogoče stari nazor, da je človek čisto posebno bitje in zemlja središče vesoljstva?

Izpregovorile so pečine. Globo- ko zakopane zemeljske plasti so iz- dale skrivnost davno zašlih dob, ko so živele drugačne živali in rastline. In neumorni učenjaki so dognali, da so današnje živali in rastline le popolnejši, novim raz- meram prilagojeni potomci izu- mrlih vrst.

Tako je omikano človeštvo po- spoznanju vseмирja in njegovih enotnih zakonov stopilo za velik korak naprej: k spoznanju o raz- voju življenjskih oblik.

Kdo bi premeril vso dolgo in te- zavno pot? V jasnih potezah se nam kaže tole: Z drobnogledom je dosegel človek eno največjih svojih zmag: odkril je stanico. Od "stanič" vesoljstva je krenil člo- veku k staničam živih bitij.

Kaj je stanica?

Edinica življenja. Vsa živa bit- ja so sestavljena iz stanič, drobč- kanih, prostemu očesu nevidnih po- sodic v katere je položena mogoča življenjska sila. Človek je prav ta- ko sestavljen iz stanič kakor vsaka žival ali rastlina; podvržen je te- daj istim zakonom in živi isto živ- ljenje.

Drobno gledel je odkril dolgo vrsto najnižjih živih enostaničnih orga- nizmov, tako zvanih protistov. Ta enostanična bitja se gibljejo, hra- nijo in izločajo prenovljene snovi, dihaajo, občutijo luč. Tudi množe se, čeprav na svojevrsten način.

Tako je človeški um prišel na- dnu življenja, k prvim vrelo- m skrivnostne "žive vode".

Proučeval je razvoj in je spo- znal, da so višja bitja prav za prav samo v državo stanič organizirane posamezne stanice, ki so razdelile delo in s tem čudovito komplicir- le ustroj življenja. Od enostanič- nih bitij je šel razvoj k mnogosta- ničnim, iz ene oblike je išlo miljo- ne raznih oblik.

Niso že danes rešeni vsi proble- mi in ne razkrite vse skrivnosti

življenja. Ali eno je sigurno: člo- vek je podvržen istemu razvoju kakor vsa živa bitja na zemlji od amebe v umazani vodi tja do naj- večjih živali in rastlin.

Zdaj je bilo treba rešiti vpraša- nje, kaj je tako zvana "mrtva snov"?

Moderna veda je dosegla tudi tu ogromne uspehe. Dognala je, ka- ko prehaja "mrtva" snov v živo in obratno; razložila nam je so- stav molekulov, teh "stanič" "mrt- vih" stvari; odkrila je mimo snov- vi tudi energijo, v kateri se življe- nje izraža. Dognala je, da je snov kljub neštetim prehodom iz raznih stopenj in oblik ista, večna in ne- uničljiva.

Meje med "živim" in "mrt- vim" so se porušile. Enotne sile upravljaajo ves svet od drobne- ga enostaničnega bitja preko vseh ži- vilih s človekom vred tja do ogrom- nih vseмирskih teles. In življenje — čeprav ga ne moremo umetelno ustvariti, ni nič, kar bi bilo izven splošnih zakonov snovi in energi- je, marveč je le izraz najpopolnej- sega stanja v vesoljstvu.

Kje je kraljestvo smrti?

Danes se ne vprašujemo več: — Kaj je življenje in kaj je smrt?

Vprašanje se glasi: Kaj je živ- ljenje?

Smrt je le stopnja vseobjemajo- čega življenja. Smrt ni njegov "nasprotnik", temveč druga ne- govna stran. Palica ima dva konca: ali sta si nasprotnika?

Smrt je v prirodi tako važen po- jav kakor rojstvo. Bitjem je dana naloga, da opravijo svoje življen- ske naloge in vrnejo snov, iz kate- ro se sestavlja, v delavnico pri- rode, da jo "očisti" in uporabi za nova bitja.

Mar ne vdihavamo zraka, ki je bil nekoč v krvi naših prednikov? Ne krožijo li v nas atomi iste snovi, ki je tvorila živa bitja pred nami?

Nemara so v katerem izmed nas atomi, ki so bili nekoč sestaven del Napoleona. Kdo ve?

Prav za prav vsak dan "umi- ramo". Od nas odhajajo stanice, ki so se izživele, ki jih priroda av- tomatično, po svojih večnih zak- nih, nadomešča z novimi. To je življenje in to je hkrati tudi umi- ranje. Ko nas premagajo tuja bit- ja — bolezenski bacili — ki so se nam zarili v telo, ali nam kake or- ganske motnje tako skvarijo orga- nizem, da se delovanje organov u- stavi, ali pa nas starost ugasne, ka- kor ugasne leščerba, ki je zmanjka olja — tedaj preneha stanična, fi- ziološko življenje in se začne kemi- čno.

Stojimo na grobeh, ki so zgolj kemična čistilišča stanične snovi. Človek se vrača k prvina, ki so ga sestavljale in prvine se uporab- ljajo za novo stanično življenje, kakor se izlihan zrak v rastlinah pretvarja v oni zrak (kisik), kate- rega potrebujejo plameni našega življenja.

Toda človek se boji smrti. Kot posameznik hoče živeti. Zato bi bil rad neumrjoč.

New York Edison Ura

8:00 do 9:00

Nocoj na WRNY

300.1 metrov 970 kilociklov

The Edison Ensemble

Josef Bonime, vodja.

Overtura, Norma . . . Bellini

Izvečki iz Robin Hood . . . De Koven

Senčni ples iz Dinorah . . . Meyerbeer

I z Eugen Onegin . . . Čajkovski

Air de Lenski Valček

Capriccio Italien . . . Čajkovski

Ave Verum Corpus . . . Mozart

Stalna radio-izločba za udobnost na- ših odjemalcev in javnosti je na 124 West 42nd Street.

The New York Edison Company

Vam na razpolago.

Nesmrtnost duše se ne da znan- stveno dognati zakaj duša in nes- mrtnost ne spadata v območje pri- rodnih znanosti, temveč sta za- odeva vere. Verovati se ne pravi: znati, vedeti.

Obstoji pa nesmrtnost tudi v prirodi.

Govorili smo o enostaničnih bit- jih. Le-ta se ne delijo po spolih in se ne množijo kakor n. pr. enospol- ne rastline. Enostanično bitje se čez nekaj časa razpolovi in iz nje- ga nastane dva povsem enaka bitja. Tako gre v neskočnost. V tem svetu, kjer so sinovi lastni o- četje, je naravna smrt neznana; protiste lahko uniči samo nasilna smrt.

Malo zaleže pri človeku taka to- lažba. A tudi človek je v nekem pogledu — z prirodoslovnega vi- dika — neumrjoč.

Poznate li skrivnost človekovega nastanka?

Vsak izmed nas je del teles, ki jih morda že dolgo ni več. Sleherni človek je bil nekoč celica.

Abotno bi bilo misliti, da bo kdaj človeški um premagal smrt v tem smislu, da je ne bi bilo. To bi utegnili doseči le tedaj, če bi bila smrt — kakor je verovalo člove- štvo dolga tisočletja — izven živ- ljenja, sovražna življenju. Toda "smrt" je prav tako "življenje", kakor je "življenje" "smrt". Gre zgolj za razna stanja in stopnje. Gre za menjavo snovi.

Tudi svetovi umirajo. Luna je mrtve svet. Nemara bo nekoč raz- padla kakor so razpadla vseмирska telesa, čijih ostanki "kosti", pa- dajo zdaj na zemljo kot meteori- ti. Zemlja bo nekoč mrtva. Tudi sonce se bo ohladilo. In kje, kje so meje življenja?

"Mrtva" snov se izrablja za "živo". Solnčna energija, ki je za- kopana v drevju davnih gozdov, se zdaj sprošča kot luč in gorko- ta v naših pečeh, ko naložimo premog. Mi sprejemamo duševne energije davno umrlih ljudi, ki so nam ostavili knjige, ki se iz njih učimo.

Neskončne so oblike življenja. "A smrti ni nikjer..."

Ne zamudite naročiti Slovensko - Amerikanski Koledar.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglaš- jejo v listu "Glas Na- roda". S tem boste ustregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

